

نگاه

دیوان عدالت اداری و آزمون حاکمیت قانون

«**صالح نقره‌کار**» وکیل دادگستری

● بانگزی قضایی اعمال اداری توسط یک مرجع اختصاصی، مستقل و بی‌طرف، مانع بروز خودسری‌ها و قانون‌گریزی‌و کاربری نامناسب کارگزاران قدرت از امتیازات و توانایی‌های در دست آنها خواهد شد و ضریب پاسخگویی و مسوولیت‌پذیری دولت به مفهوم وسیع آن را بالا خواهد برد. قانون اساسی ما به عنوان بنیادی‌ترین قانون حاکم بر نظام حقوقی کشور، نهاد «شورای دولتی» که از نظم حقوقی فرانسه اقتباس شده و در سال ۱۳۳۹ طی قانون مدونی، در رژیم حقوقی کشور وارد شد را تحت عنوان «دیوان عدالت اداری» تاسیس کرد تا حقوق عمومی و آزادی‌های بنیادین تضمین شده، از تجاوز و تعرض به منافع شهروندان و ناروایی در بهره‌گیری از اختیارات و اقتدارات قدرت ممانعت به عمل آورد. به واقع کارویژه دیوان عدالت، پاسداری از اصول حقوق عمومی از جمله: حاکمیت قانون (بدون قید و شرط)، و برابری و عدم تبعیض در ارائه خدمات، عادلانه بودن تصمیمات و اقدامات مقامات عمومی، تناسب، معقول بودن، تداوم خدمات عمومی، پاسخگویی به انتظارات موجه یا مشروع، عدم نقض حقوق متکسبه، پیش‌بینی‌پذیری رفتارها و تصمیم‌های دولتی برای شهروندان، منع سوءاستفاده از اختیارات، عدم مغایرت اعمال و سیاست‌ها با اهداف مقنن و... است. به‌علاوه پاسداری از سلسله اصول بنیادینی که وجودشان مایه قوام و غیبتشان موجب زوال حیات شایسته انسانی – شهروندی است، مانند آزادی‌های مشروع، حق دفاع، اصالت برائت، حق قانونی بودن جرم و مجازات، منع بازداشت خودسرانه، حق اجرای عدالت، شخصی بودن مجازات، شایسته‌سالاری در تصدی مشاغل عمومی، رعایت مصالح بیت‌المال و انضباط مالی – پس اگر جایی برخلاف اصل ۹ قانون اساسی، آزادی مردم به ناروا سلب شد، اگر در انتصابات مدیران حوزه عمومی شایسته‌سالاری مخدوش شد، اگر به‌جای عدالت توزیعی و تخصصی، مناسبات مسلکی و فرقه‌ای باب شد، اگر اصل پیش‌بینی‌پذیری قانونی، مناسبات و فرایندهای اقتصادی با تصمیم‌خلق الساعه، روند تمشیت امور بازرگانی و تجاری را با بحران مواجه کرد، اگر قانون مهجور و اراده من عدنی مجریان مطلقا جریان یافت، اگر اصل ۲۰ قانون اساسی و تساوی همگان در برابر قانون جای خود را به رفتار تاراجر یا باربرها داد، اگر بند ۳ اصل ۹۳ دایر بر رفع تبعیضات ناروا و ایجاد امکانات عادلانه بری همه و اصل ۱۹ مشعر بر برخورداری از حقوق مساوی در عمل شرایط دیگری محقق ساخت، اگر بازداشت‌ها برخلاف اصل ۲۲ قانون اساسی باب شد، اگر اصل ۲۷ با مانع مواجه شد، اگر برخلاف دلائل بند ۵ اصل ۴۴ قانون اساسی، انحصار در حوزه رسانه و اقتصاد پدیدار شد و اگر بسیاری از حقوق مصرح در اصل ۳ و فصل ۳ قانون اساسی معطل و منزوی و متروک شد، معلوم می‌شود دیوان عدالت کارکرد مطلوب خود را نداشته است. هرچند بنا بر اظهارات اخیر رییس محترم دیوان عدالت مبنی بر افزایش ۱۵درصدی پرونده‌های مربوط به شکایات از دستگاه‌های اجرایی و دولتی در دیوان و صدور حکم انفسال از خدمت ۱۷۱ مسوول دولتی، به نوعی شاهد روند صعودی کارکرد این مرجع عالی قضایی هستیم اما همچنان انتظارات هنرجاران از این تالسیس مهم و موثر با پیشینه ۵۲ ساله آن فزونی دارد به‌ویژه با غلبه گفتمان حقوق بشری بر حقوق اداری و عمومی، برگشت و انباشت مطالبات از دیوان عدالت قابل توجیه است. موضوع استنفاک دستگاه‌های اجرایی از آرای دیوان و عدم اجرای آنها در مهلت زمانی مقرر نیز تا حد زیادی وثاقت و وجهات این دستگاه نظارتی و قضایی را فرو می‌کاهد. تکلیفی که دیوان وفق اصول ۱۷۰ و ۱۷۳ قانون اساسی در رسیدگی به شکایات و تنظیمات مردم نسبت به تصمیمات و اعمال سازمان‌های اداری و دولتی دارد می‌تواند توازنی بین حقوق مردم و قدرت فائقه دولت که بالامنابع به نظر می‌رسد ایجاد کند. هرچند نظارت بر اعمال اداری، وظیفه خطیری است که برعهده دیوان نهاده شده، اما مهم این است که آرای صادره از ضمانت اجرای موثری برخوردار باشند. در ماده ۳۴ تأکید شده که اشخاص و نهادهای موظفند که آرا را پس از انشاء فوراً اجرا کنند. در ماده ۳۶ طرق اجرای حکم و در ماده ۳۷ ضمانت‌اجرای استنفاک از اجرای حکم را که انفسال موقت از خدمات دولتی و جبران خسارت وارده است، احصا می‌کنند. ۵ – چنانچه در اجرای آن استنفاک کنند به موجب ماده ۵۷۴ قانون مجازات اسلامی به انفسال از خدمات دولتی از یک تا پنج سال محکوم خواهند شد. همچنین ضمانت اجرایی آرای دیوان عدالت انفسال از خدمات دولتی است و بر اسلس ماده ۴۵ هرگاه پس از انتشار رای هیات عمومی دیوان عدالت اداری در روزنامه رسمی کشور، مسوولان ذی‌ربط از اجرای آن استنفاک کنند به تقاضای ذی‌نفع یا رییس دیوان و یا حکم یکی از شعب دیوان، مستنکف به انفسال موقت از خدمات دولتی از سه ماه تا یک‌سال یا پرداخت جزای نقدی از یک میلیون و صد هزار تومان تا یک میلیون و ۵۰۰ هزار تومان و جبران خسارت وارده محکوم می‌شود. یقینا اگر دیوان عدالت به وظایف قانونی خود در برخورد با عوامل مخل حاکمیت قانون جامعه عمل ببوشاند اصول حقوقی بی‌طرفانه و منصفانه را فصل‌الخطاب قرار دهد و راه و تفاسیر من عدنی از قانون را که مغایر با موازین حقوق بشر و شهروندی و بایسته‌های حقوق عمومی است، مسدود کند، خرسندی عمومی مستقر و برخورداری مردم بیشتر و بنای اعتماد افکار عمومی مستحکم‌تر خواهد شد.

شرق، اعظم و بیسمه: دولت «عزم» خود را «عزم» کرده تا به هر قیمتی «سعید مرتضوی» را در سازمان تامین اجتماعی نگه دارد، حتی اگر قرار باشد این موضوع را به «هیات عالی حل اختلاف قوا» ارجاع دهد.

دیروز محمدرضا میرتاج‌الدینی، یک روز قبل از طرح استیضاح شیخ‌الاسلامی، وزیر کار در مجلس خطاب به نماینده‌ها تأکید کرد: «اگر این روند ادامه پیدا کند قطعا دولت این موضوع را به هیات عالی حل اختلاف ارجاع خواهد داد.» معاون احمدی‌نژاد در اجرای قانون اساسی همچنین با اشاره به لغو مصوبه اخیر دولت درباره تفویض اختیارات وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی به معاون اول رییس‌جمهور از سوی رییس مجلس گفته «استیضاح را در این شرایط به صلاح نمی‌دانم.»هیات حل اختلاف و تنظیم روابط قوا تابستان سال گذشته با حکم مقام معظم رهبری به ریاست آیت‌الله شاهرودی تشکیل شد تا راهگشای حل اختلافات میان قوا باشد. اختلافاتی که به نامگذاری بین سران قوا به ویژه محمود احمدی‌نژاد، رییس‌جمهوری و علی لاریجانی، رییس مجلس و دو مقابل نامگذاری آنها به مقام رهبری منجر شده بود. از سال گذشته که شورای عالی حل اختلاف شکل گرفته تاکنون محمود احمدی‌نژاد چندبار به این شورا نامه نوشته و آیت‌الله شاهرودی را حکم قرار داده تا اختلافات دولت با مجلس و قوه قضاییه را وساطت و داوری کند. سال گذشته پس از آنکه دولت و قوه قضاییه بر سر پرونده قضایی حمید بقایی، معاون اجرایی دولت به توافق نرسیدند و اختلاف بالا گرفت، احمدی‌نژاد از شاهرودی خواست که در موضوع دخالت کند. پس از آن خبرگزاری فارس، گزارش داد احمدی‌نژاد در نامه‌ای از هاشمی شاهرودی، رییس هیات حل اختلاف خواسته تا موضوع استیضاح وزیر کار حل و فصل شود. اگر آن‌گونه که میرتاج‌الدینی گفته، دولت موضوع مرتضوی را به شورای حل اختلاف ارجاع دهد، این دومین باری است که احمدی‌نژاد پای این شورا را برای قضیه استیضاح وزیر کار و اصرار مجلس برای برکناری مرتضوی به میان می‌کشد. فروردین‌ماه امسال «فارس»، به نقل از یک منبع آگاه با اشاره به استیضاح وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی به دلیل انتصاب مرتضوی به مدیرعاملی صندوق تامین اجتماعی اعلام کرد «رییس‌جمهور در نامه‌ای به هاشمی شاهرودی، رییس هیات حل اختلاف خواستار حل مشکل استیضاح شیخ‌الاسلامی شده است.» این منبع آگاه از موافقت هاشمی‌شاهرودی با درخواست رییس‌جمهوری خبر داده و گفته «در این نامه عنوان شده انتصاب مرتضوی از مصادیق استیضاح وزیر کار نیست و عملکرد وزیر باید عامل

۱۶ ایراد شورای نگهبان به مصوبه دو شغله‌ها

شرق: همان‌طور که پیش‌بینی می‌شد، شورای نگهبان دست رد بر مصوبه ممنوعیت اشتغال افراد در بیش از یک شغل را زد و با ۱۶ ایراد مصوبه را به مجلس برگرداند. «عباسعلی کدخدایی» روز گذشته در نشست خبری با اعلام رد مصوبه ممنوعیت اشتغال بیش از یک شغل توسط شورای نگهبان به تشریح ایرادات اعضای این شورا به مصوبه مذکور پرداخت. ۱۴ ماده از ۱۷ ماده این مصوبه با ایرادات شورای نگهبان روبه‌رو و مغایر تعدادی از اصول قانون اساسی شناخته شده است. در واقع می‌توان گفت تقریباً ایرادات گرفته شده از این مصوبه با تعداد ماده‌های آن برابری می‌کند. آن‌طور که از ایرادات گرفته‌شده مشخص است جز سه ماده ۷، ۴ و ۱۰ آن تقریباً تمام ماده‌های مصوبه مجلس باید اصلاح شود تا مهر تأیید شورای نگهبان را دریافت کند یا اینکه نمایندگان با اصرار بر مصوبه خود تعیین تکلیف نهایی آن را به مجمع تشخیص مصلحت بسپارند. مصوبه ممنوعیت اشتغال بیش از یک شغل شامل ۱۸ ماده بود که با حذف یک ماده آن توسط نمایندگان و تبدیل شدن به ۱۷ ماده ۲۶ دی به تصویب مجلس رسید و پرونده آن در مجلس بسته شد. با این حال این مصوبه برای تبدیل شدن به قانون مهر تأیید شورای نگهبان را کم داشت و به این ترتیب این مصوبه به شورای نگهبان ارسال شد و برای بررسی روی میز این شورا قرار گرفت. اما قبل از آن سخنگوی شورای نگهبان نسبت به این مصوبه واکنش نشان داد و در حالی که این مصوبه را مغایر قانون اساسی و قواعد حاکم بر حقوق اداری دانست، از اعتراض برخی از نمایندگان به آن خبر داده بود. اگرچه مصوبه ممنوعیت اشتغال بیش از یک شغل شامل رییس و مدیران مجموع دستگاه‌ها و نهادهای و همچنین دفاتر اسناد رسمی، سردفتران و مشاوران حقوقی اعم از دولتی و خصوصی می‌شد اما با این حال در ماده ۱۱ آن نمایندگان مجلس به حقوقدانان شورای نگهبان دو ماه فرصت داده بودند تا از سایر مشاغل خود در قوای سه‌گانه استعفا دهند، در غیر این صورت از عضویت در این شورا مستعفی شناخته می‌شدند. در چنین شرایطی چند روز بعد سخنگوی شورای نگهبان از تقسیری از این شورا خبر داد که عضویت در شورای نگهبان را شغل نمی‌دانند و گفت که این تفسیر همچنان بر جای خود باقی است. با این حال کدخدایی روز گذشته در تشریح بخشی از ایرادات گرفته شده این شورا نسبت به این مصوبه گفت: همانگونه که در نظریه قبلی این شورا در خصوص طرح الحاق یک تبصره به قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل، موخ ۱۳۸/۲/۷ و ۱۴۸/۱/۵ است ماده ۱۵، مغایر اصول ۹۱ و ۱۴۱ قانون اساسی و همچنین قسمت اخیر آن درخصوص

سیاست

راهکار جدید دولت برای ماندن «مرتضوی»

ارجاع پرونده استیضاح به «شورایعالی حل اختلاف قوا»

«تاجگردون» در گفت‌وگو با «شرق»:

استیضاح به قوت خود باقیست

«غلامرضا تاجگردون» یکی از امضاکندگان طرح استیضاح وزیر کار در گفت‌وگو با «شرق» ضمن رد اخباری مبنی بر پس گرفتن امضاهای طرح استیضاح وزیر کار تأکید کرد: استیضاح به قوت خود باقی است.

روز یکشنبه مجلس قرار دارد؟

بله این استیضاح در دستور کار مجلس است و خبری از کنسل شدن آن به ما اعلام نشده است.

اما آقای «مصری» سخنگوی هیات‌ریسه مجلس اعلام کرده برخی نماینده‌ها امضای خود را از طرح استیضاح پس گرفته‌اند؟

تا آنجا که من اطلاع دارم کسی امضای خود را پس نگرفته و طرح استیضاح به اندازه کافی امضا دارد.

«محمدرضا میرتاج‌الدینی» معاون رییس‌جمهوری در اجرای قانون اساسی گفته اگر مجلس بر استیضاح اصرار داشته باشد این مساله به شورای حل اختلاف قوا ارجاع داده می‌شود. به اعتقاد شما ارجاع این مساله به شورای حل اختلاف راهگشا خواهد بود؟

استیضاح وزرا حق نمایندگان مجلس است و ربطی

استیضاح باشد.» نامه محمود احمدی‌نژاد بدون پاسخ نماند. بلافاصله پس از انتشار خبر ارسال نامه رییس‌جمهوری، «علی لاریجانی» در قم به خبرنگاران گفت «استیضاح یک وزیر جزو اختلافات قوا محسوب نمی‌شود که هیات حل اختلاف بتواند ایندی تعیین کند.» علی لاریجانی، همچنین درباره استیضاح وزیر کار و نقش شورای حل اختلاف گفته «عده‌ای از نمایندگان قبل از پیگیری این طرح مسایلی را به وزیر یادآور شدند که توجه به آنها می‌توانست جلوی کلید خوردن استیضاح را بگیرد و هم‌اکنون نیز اگر به آن مباحث عنایت شود، موضوع استیضاح وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی قابل حل است.»اجرای استیضاح وزیر کار و ملدن مرتضوی در سازمان تامین اجتماعی در مجلس مسکوت ماند تا دیوان عدالت اداری به این ماجرا رسیدگی کند. اکنون دیوان عدالت اداری رای به برکناری مرتضوی از سازمان تامین اجتماعی داده اما دولت حاضر به پذیرش این موضوع نیست. بر رای دیوان عدالت و اصرار دولت در ماندن مرتضوی یک بار دیگر طرح استیضاح وزیر کار در

مجلس با امضای ۱۸ نماینده تهیه شد. در این میان هیات دولت با تنفیذ اختیارات وزیر کار در عزل و نصب رییس سازمان تامین اجتماعی کوشید تا جلوی استیضاح وزیر کار را بگیرد. این ترفند دولت اما نتیجه نداد و نمایندگان همچنان بر استیضاح اصرار کردند. دیروز میرتاج‌الدینی به ایسنا گفته «متأسفانه استیضاح درباره عملکرد وزیر کار نیست و حتی کسی به عملکرد سرپرست سازمان تامین اجتماعی نیز ایرادی نمی‌گیرد بلکه ایراد آنها نسبت به انتصابی است که صورت گرفته است. اگر این روند همچنان ادامه پیدا کند، قطعا دولت به هیات عالی حل اختلاف موضوع را ارجاع خواهد داد. دولت حقوقدانان مسلطی دارد که ابعاد حقوقی را به خوبی رعایت می‌کنند و در نتیجه دولت مصوبه‌ای را که به تصویب می‌رساند، برای آن استدلال حقوقی دارد.» با چنین رویکردی به نظر می‌رسد دولت با درگیر کردن شورای حل اختلاف قوا برای مساله مرتضوی و استیضاح وزیر کار باز هم به دنبال خرید زمان و تعویق در تصمیم‌گیری نهایی این مساله است. اما سایت بولتن‌نیوز

دیروز در گزارشی تأکید کرده «با نزدیک شدن به روز استیضاح، سازمان تامین اجتماعی به تکاپو افتاده است.» بر اساس گزارش این سایت خبری، مسوولان این سازمان ۱۱ مصاحبه با نمایندگان نه چندان مطرح مجلس در روزهای گذشته که با دو خبرگزاری دولتی علیه استیضاح صورت گرفته را در کنار هم قرار داده و به صورت یک گزارش ویژه در آورده و با تیتر درشت «همایندگان مجلس: استیضاح وزیر کار به مصلحت کشور نیست» از برخی روزنامه‌ها خواستند تا این رپرتاژ آگهی را منتشر کنند. «علی مطهری»، نماینده تهران و از طراحان اصلی طرح استیضاح وزیر کار اما معتقد است «جلسات هماهنگی و تنظیم نطق استیضاح‌کنندگان برگزار شد و ما آماده برگزاری جلسه استیضاح وزیر کار هستیم» مطهری در گفت‌وگو با مهر، در پاسخ به این سوال که آیا از بین امضاکندگان کسی امضای خود را پس گرفته، گفته: «هن چنین خبری نشنیده‌ام و بعد می‌دانم. جلسات هم که برای هماهنگی بین امضاکندگان طرح برگزار شد با اکثریت امضاکندگان بوده و ما مشکلی برای حنصابت این طرح نداریم.» به گفته مطهری طرح استیضاح شیخ‌الاسلامی امروز در دستور کار مجلس قرار دارد و وزیر کار باید در صحن مجلس پاسخگوی نمایندگان باشد. اما ایرنا به نقل از مصری، سخنگوی هیات‌ریسه مجلس اعلام کرده «تعدادی از نمایندگان امضاکنده طرح استیضاح وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی، امضای خود را به‌طور غیررسمی پس گرفته‌اند.» مصری همچنین گفته «با توجه به اینکه بیشتر نمایندگان در حوزه انتخابیه خود حضور دارند، امروز امکان برگزاری جلسه‌ای برای تعیین تکلیف استیضاح وجود ندارد.» شواهد و قرائن نشان می‌دهد احمدی‌نژاد محکم برای ماندن مرتضوی در راس سازمان تامین اجتماعی مانده است. باید منتظر ماند و دید مجلسی‌ها امروز چه تصمیمی برای استیضاح وزیر کار خواهند گرفت.

لغو سفر پروژه‌ای «احمدی‌نژاد» برای جلسه استیضاح اما دیروز خبرگزاری فارس، گزارش داد «احمدی‌نژاد» امروز برای حضور در جلسه استیضاح شیخ الاسلامی و دفاع از وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در مجلس حاضر می‌شود. احمدی‌نژاد برای حضور در این جلسه سفر خود به استان آذربایجان شرقی را به منظور افتتاح چند پروژه عمرانی لنو کرد. آن‌گونه که گزارش شده احمدی‌نژاد را در این جلسه «طفالله فروزنده» معاون پارلمانی، «میرتاج‌الدینی» معاون رییس‌جمهور در اجرای قانون اساسی، «سیدحسن موسوی» رییس دفتر رییس‌جمهور و «سیدشمس‌الدین حسینی» وزیر اقتصاد و دارایی همراهی خواهند کرد.

الو شرق ۸۸۹۸۶۸۳۸

sharghline@sharghdaily.ir
پایمک: ۰۰۴۹۹۰۳۰۰

● ۱۰۰ کیلو به بالا بیمار نشوند! بیمارانی که نیاز به سی‌تی‌اسکن یا ام‌آر‌آی دارند چنانچه وزنشان بیش از صد کیلوگرم باشد، برخی از مراکز درمانی و تصویربرداری پزشکی از انجام آزمایش آنها خودداری می‌کنند. تکلیف بیماران با وزن بالا چیست و باید برای تشخیص و درمان بیماری چه‌کار کنند و آیا نباید افرادی که بیش از صد کیلوگرم وزن دارند بیمار شوند؟! یا شاید انتظار دارند اینان در خانه‌شان سیستم ام‌آر‌آی کار بگذارند!

لیلا نارین از تهران

● **خبر خوش دانشجویی!** خبر مسرت‌بخش انتصاب دوباره دکتر «احمد سیف» رییس دانشگاه آزاد واحد بروجرد که موجب رضایت بسیاری از کارمندان و دانشجویان شده است را تبریک می‌گوییم و از زحمات ایشان قدردانی می‌کنیم و امیدواریم بیش از پیش شاهد تلاش‌های ایشان باشیم.

محمود براتی گودرزی از بروجرد

● **سود بانکی را افزایش دهند:** از مسوولان بانک مرکزی و مجلس شورای اسلامی تقاضا داریم برای افزایش سود بانکی را یزنی کنند تا افرادی که بیمار یا سالخورده‌اند و اندکی از اندوخته خود را به بانک سپرده‌اند که بتوانند از مزایای بانکی استفاده کنند، آنان را با افزایش سود بانکی دریابند.

یک شهروند

● با توجه به افزایش قیمت‌ها، میزان دستمزد کنونی و مقدار حق‌الزحمه‌ها، حتی از مدت‌ها قبل، به هیچ‌وجه با مخارج فعلی برابری و هماهنگی و همخوانی ندارد. بنابراین، کارکنان حق‌الزحمه‌ای و برنامسه‌ای ادارات و سازمان‌هایی همچون صدا و سیما، به‌خصوص رادیو در مراکز استان‌ها و شهرستان‌هایی مانند اصفهان نیاز به توجه و رسیدگی و عنایت بیشتری دارند.

● سه ماه طول کشید تا آسفالت خیابان‌های افسریه ریخته شد حالا اداره آب و فاضلاب دوباره شروع به کندن کرد. آیا این انصاف است؟

● باسلام به شماوهمکاران خوب روزنامه «شرق»؛ به آقای رییس‌جمهور بفرمایید دل وگوش‌مان از شعارها به اندازه کافی پر است، از این مبلغ یارانه‌ای که چندبرابر آن روی هر یک از کالاها آمده است. یقویبی‌اندیشه

بانک پارسیان

دهه فجر

انقلاب اسلامی

گرامی باد

پارسیان، بانک ایرانیان

www.parsian-bank.com

مرکز ارتباط با مشتریان: ۸۱۱۵۰۰۰